

ENAKOST

Politični vestnik delavskega ljudstva.

Zedinjenje jugoslovanskega proletarijata.

Do popolnega zedinjenja jugoslovanskega proletarijata še ni prišel, vsekakor je pa na poti zedinjenje. Zedinjenje ni potrebno le v strokovnih organizacijah, marveč tudi v političnih. Spajanje obeh organizacij mora biti nekako sporedno, zlasti zaradi tega, ker se pojavljajo novi triki, kako bi zavledli delavski razred, da ostane še dalje razcepjen. Mi dobro vemo, da je sedanja reakcija tako velika, da mora združiti ves proletarijat s socialistično ideologijo.

Minister g. dr. Kukovec je rkel na zboru demokratov, da je pričakoval, da se komunisti pridružejo socialnim demokratom. Ta logika seveda ne drži, ker je komunistična

in socialdemokratska ideologija različna. Socialna demokracija je stranka načel in programa. Komunistična ideologija pa v kratkem času njene razvoja ni mogla postati last vseh tistih individualitet, ki so hodile za komunisti in v velikem delu, kolikor je bilo zavedenih, so zavzemali le odločno radikalneje stališče, ki mora stranko poživljati.

Zaraditega je bilo jasno, da se bodo socialisti pridružili naši stranki, nerazsodni elementi, ki jih ima vsak nov pokret, pa raznim drugim meščanskim strankam ali pa ostanejo indiferentni.

V tem oziru se je torej g. dr. Kukovec zmotil.

Krvoses kapitalizem.

Bliskovito narašča draginja, vrednost našega denarja pada in razmere postajajo tako kričeče kakor že dolgo niso bile. Razumljivo je vsled tega, da se pričena gibanje za boljše plače povsod, kjer žive ljudje od plače. Cena narašča, denar pada, ljudje res ne morejo živeti več s tem, kar imajo, ker že doslej niso mogli.

Po državi se sklicujejo enquete proti draginji kakor bi bila takale enкета odrešenje, če stavi take ali take predloge in nasvete.

Tudi v Ljubljani je bila sklicana v pondeljek enкета proti draginji. Pri vladi so se zbrali zastopniki raznih gospodarskih in stanovskih organizacij iz cele Slovenije in so modrovali o draginji. Spreleli so tudi nekaj resolucij zlasti ono o obnovitvi aprovizacij.

Draginjsko vprašanje pa ni tako enostavno. Draginja ima več vzrokov. Padanje vrednosti našega denarja je en vzrok, drugi vzrok je spekulacijska trgovina, tretji vzrok oduševstvo konsumentov sploh. Pri nas še danes nimamo urejene trgovine. Spekulacije doma in zunaj, za drževanje blaga, zlasti žita, je tako udomačeno, da je danes ni sile, ki bi takoj te stvari odpravila. Če so gospodje v Ljubljani na enketi govorili o draginji, so govorili le o drobnem oduševstvu, ki je sicer tudi zlo, ki pa ni največje zlo. Prava krivda draginji je v ustroju splošnega gospodar-

stva in če bi hoteli v tem oziru res kaj storiti, bi morali ustanoviti forum, ki bi bil avtonomen, ki bi se ne bal ne ministra ne berača, ne veleposestnika ne veletgovca tudi če nosi po svojem krstu še tako lepo ime ali še tako lepo šaržo.

Boj proti draginji bi se mogel torej vsaj deloma s pozitivnejšim uspehom izvojevati, kolikor ne vplivajo na draginjo zunanje razmere in valuta. In na tak način, da dobimo vrhovno gospodarsko instanco, ki bi bila tako sestavljena, da bi izključevala vsakršno korupcijo in imela tudi avtoriteto, to je oblast, da rešuje gospodarska vprašanja po načelih, ki vodijo do konsolidacije v domači in zunanji trgovini.

Smešno je deloma, če mislimo, da bi vlada v teh razmerah sama mogla kaj napraviti v tem pogledu. In narodna skupščina? Sedaj se konstituanta rekonstruira v Narodno skupščino. Vprašanje je pa, kako se bo draginjsko vprašanje obravnavalo v Narodni skupščini? Ali bo tam kaj zmisla za to? Ali ima Narodna skupščina potrebno avtoriteto, da bo vplivala v tej smeri, ali morda ne bodo denarni močitelji močnejši, močnejši kakor so bili doslej? Pred tem vprašanjem stojimo.

Res je pa, da se mora gospodarsko vprašanje v državi temeljito revidirati, ker sicer bo ubogi narod polagoma poginil od bede.

Tedenski pregled iz naše države.

Naši poslanci so vlado interperirali radi njene zunanje politike. Vemo, da smo v zadnjem času v svetu doživeli par težkih fiaskov, ki imajo svoje pogubne posledice tudi v notranjosti države. Zapadnoogrsko vprašanje, Reka, Albanija itd. to so sama slavna poglavja v zgodovini naših diplomatskih dejanj, ki pa so se, žal, pisala brez naše prisotnosti ali pa ravno nasprotno, kot bi bilo jugoslovanskim državljanom po volji. Njegovi buržvazni diplomaciji je morda prav. Vse zlo pa izvira iz čudne in prav malo poštene taktike visokih politikov pri nas: da se napravi namreč vse, kar se napravi, pa bodisi, da je to tudi fiasko, vse lepo po tihih kotičkih za ljudskim hrbtom!

Sodrug Perič je bil potrjen ljubljanskim županom. Podžupan, narodni socialc g. Ambrožič, je moral kot državni nameščenc (učitelj) odstopiti. Potrjen je bil županom tudi s. Hrastnik za celjsko okoličje.

Mizerno je stanje naše valute v inostranstvu. Tako velja 100 naših kron v Švici komaj dva franka in še je pričakovati, da pride na slabše. In v takem položaju naši gospodje verižniki in vlada nimajo nobenega smisla za pametno gospodarstvo. Izvažajo in izvažajo, doživeli smo v zadnjem tednu kar dva senzacionalna razkritja škandaloznega tihotapljenja valut po raznih bankah. Mesto, da se krivci kaznujejo, jih je vlada vzela v zaščito in zapovedala, da se jim zaplenjene valute vrnejo. Italija je prepovedala uvoz naše živine (tudi uspeh naše zunanje po-

litike). To nazadnje bi ne bilo slabo za nas, ko moramo radi neprestane izvoznictva tukaj doma dražje kupovati naše blago, kot ga kupujejo tujci v inostranstvu, ampak že so se oglasili buržujji in njihovi poslanci bodo od vlade zahtevali, da intervenira pri Italijanih, da se ta prepoved ukine. To se bo seveda preje zgodilo, kot če bi šlo za kako vprašanje splošne važnosti. Slovenske buržuje bi moralo biti predvsem sram, ker je eden njihovih ministrov morda prvi kolovodja slabega gospodarstva. Stajerski viničarski proletarijat ne bo tako kmalu pozabil njegovega imena, še manj njegovih dejanj. Sicer pa dela le tako, kakor mu zapoveduje njegova stranka, ki se imenuje tudi »napredno«, in skoro da — »socialno«.

Drobci. Narodna skupščina ima prvo seja po počitnicah danes. — Socialno ministrstvo je izdelalo zakonski načrt za zmanjšanje števila narodnih praznikov. Pri narodnem prazniku, ko so pri nas proglasili načela bratstva, svobode in enakosti baje gospodje niso imeli dosti dela. — Minister za narodno zdravje Karamelmedović leži bolan za tifuzom. Je pač zlo, če si toliko delal za narodno zdravje, da si pri tem popolnoma nase pozabil. — G. minister finančnega resorta Kumanud je pa odpotoval z veliko naglico in sicer v Pariz. Baje se mu zelo mudi, da najame spet par desetico milijonov posojila v zvencehi in ne prepoceni frankovski valuti. Kar je taki državi, kakor smo mi, bogati vsega na drobno in na veliko, še posebno treba bilo.

Zadnji opcijski termin za Primorje je po novi naredbi 26. januar 1922.

Po svetu.

Italijanska socialistična stranka je imela od 10.—15. t. m. letni kongres v Milanu, na katerem je šlo predvsem za rešitev vprašanja, ali se stranka priključi ali se ne priključi III. internacionali in za notranjo konsolidacijo. Znano je, da je obstajala v stranki struja, ki je ostro zahtevala naj se reformisti, ki so bili za pogojen vstop v vlado, izključijo. Vendar pa je izid glasovanja, ki je trem zedinjaškim strujam: Serratti-Baratono (centrumaska skupina, 47.623 glasov), Turatti-Baldesi (reformisti, 19.916 glasov) in Alessandri-Ziloschi (sredja skupina, 8.030 glasov) nasproti 3763 glasovom ekstremistične skupine Maffi-Lazzari dala ogromno večino, radi česar je stranka s tem za III. internacionalo končno izgubljena. Stranka ne pojde v vlado, pač pa bo z močnim delom v parlamentu in v parlamentarnih odsekih prisilila vlado, da sklene za delavstvo koristne reforme. — Reakcionarna vlada na Poljskem namerava kakor naša vlada odpraviti csemurnik in uvesti 12-urno delo. Proti so nastopili socialisti z energičnim delovanjem in je pričakovati, da zmagoje. — Stavka francoskih delavcev na severu še vedno traja. Že 11 teden z neomajeno močjo! — Ruski menjševiki, ki žive izven Rusije, imajo v Pragi kongres radi vstopa v skupno vlado z boljševiki. Zahtevajo pa od njih predvsem amnestije — Revolucija je izbruhnila na Kitajskem. — Nemška vlada bo izdala zakon za zaščito države. Toda ta zakon se obrača proti mahinacijam prismojenih monarhistov zoper republiko. Premišljajte, kje je vlada bolj napredna, pri nas ali na Nemškem! — Mednarodna delovna konferenca se sestane 25. t. m. v Zenevi in bo trajala 5—6 tednov. Z naše strani se je udeležil kot zastopnik tudi s. Viljem Bugšeg. — Vstaja v Indiji se je razširila tudi izven pokrajine Malabar. — Občinske volitve v Berlinu so dale večinskim socialistom 324.000 glasov, neodvisnim 297.000, komunistom 145.000 (skupaj 766.000 glasov), vsem buržvaznim strankam pa skupaj 811.000 med katerimi je 56.000 glasov katoliškega centra, ki nastopa v zadnjem času skupaj s socialisti. — Grki v Mali Aziji svoje »zmage« še niso preboreli in se še vedno umikajo proti Smirni. — V Benetkah so imele te dni Avstrija, Madžarska in Italija konferenco, na kateri so sklenile, da bodo zapadnoogrsko vprašanje rešile brez sodelovanja Male antante. Nas torej ne bodo vpraševali, kako in kaj. — Nad 45 milijonov mark je samo evropsko delavstvo zbralo za stradajočo Rusijo. Samo mala Švedska, ki ima 4 krat manj ljudi, kot jih je v naši državi, je dala 3.600.000. Koliko smo dali mi? Na nobenih izvidih ni napisano ime jugoslovanskega proletariata... — Zgornjelezijsko vprašanje so tako »rešili«, da dobi Poljska nad 80 odstotkov naravnih bogastev. — V Zedinjenih državah se pripravlja velika splošna stavka železničarskega osebja proti znižanju mezd. 90% železničarjev je glasovalo za stavko.

Velika nesreča pri Pragerskem. Pri nas je že navada, da imamo po vsaki vojaški vaji eksplozije in nesreče. V mariborski okolici je bilo že toliko tega, da se nam zdi, kakor da bi se vojaška oblast namenoma poživljala na vsa svarila javnosti ter tudi civilne oblasti. Da, tudi civilne oblasti! Vemo namreč, da je glavarstvo že protestiralo proti navadi, da se pusti na krajih, kjer so se vršile vojaške vaje neeksplozivne granate, ki potem povzročijo strašne nesreče. Toda, kaj pomagajo tarnenja javnosti, opozorila nevojaških oblasti. Gospodje komandanti in generali se na to ne ozirajo. Pri nas je pač tako. Mi smo pač vojaška država, nova Prusija. Pravzaprav ne razumemo, zakaj civilne oblasti ne likvidirajo svoje urade, če se jim vojaške oblasti, kar v brk smejejo? Nesreča, ki se je pripetila te dni je ena najstrašnejših, kar smo jih doslej imeli. Blizu Pragerskega so vojniki po večbi zapustili na »bojnem polju« neeksplozivno granato. Otroci, ki so šli po šoli mimo, ne vedo za nevarnost, ki jim preti, so se ž njo igrali. Granata je eksplodirala, trije nedolžni dečki so bili strašno razmesarjeni. Umrli so ob groznih bolečinah.

Wranglova obmelna straža se trudi, da na naši severni meji ozlovolji poslednjega kmeta. Ker je mnogo kmetij baš ob meji tako, da je studenc ali njiva na oni strani naše meje, se dostikrat pripeti, da gre kmet ali kmetica preko meje. — In kaj se v tem silčaju zgodi? Wranglovo jak ustavi voz s pridelki vred ali s sodi polnimi vode, ji zapleni vse ali izpusti vodo in hajdi z vozom in kmetico v Maribor h komandantu, dasi imajo obmelni prebivalci uradno dovoljenje za prekočenje meje. Ker pa Wranglovec ne razume kmetov, komandant Srb pa ne Wranglovca, nastane splošna zmešnjava, strašna nezadovoljnost, velika škoda za obmelne kraje. Razume se, da tudi ugled naše države trpi. Če so Wranglovci sploh kje nepotrební, so gotovo na naši meji. Zato proč z njimi! Videant consules.

Stavka mizarskih delavcev v Mariboru je končana. Delavci so dobili 20 odstotno povišanje mezd.

Župan s. Grčar je za nekaj dni službeno odpotoval v Ljubljano. V petek zopet uraduje.

Svoboda v Mariboru je imela preteklo soboto zvečer prvi šahovski sestanek. Prvi pouk je obstojal v razlagi Evansovega gambita. Stenski šah omogočilo, da vsi dobro vidijo razvoj otvoritve. Za nove igre se zbira denar. — Dostej pripravljenej okrog 15 šahovcev. Sprejemajo se še novi. V soboto ob 7.30 zopet sestanek v Ljudskem domu.

Tedenske novice. Maribor.

Dinarske plače... Ko je majsko časopisje trobilo o dinarskih plačah državnih uslužbencev, je vse urad-

ništvo in poduradništvo vriskalo veselja. To veselje pa ni trajalo dolgo. Po štirimesečnem cincanju so se plače res uredile. Toda, glej ga spakal! Za uradništvo se je seglo zopet nekoliko globlje v žep, nižjem osebnju se je pa plača zvišala komaj za 100 K mesečno, zato so se mu pa odtrgale aktivite ali stanovanjske doklade, ter se je določilo, da dobe odslej poduradniki ali sluge le K 52.80 dnevne doklade, namesto prejšnjih 56 K. — Tako torej izgleda to slavno dinarsko izenačenje. Na eni strani povišanje na drugi znižanje. O tem seveda listi ne pišejo. Nimamo nič proti temu, da se temeljne plače uradnikov zvišajo, tudi, da so višje od služabništva, vse prav; toda velika krivica je, če dobe uradniki dnevne doklade od K 70.40 navzgor, to je po principu, če več imaš, moraš še več dobiti! Zakaj taka dvojna, nepravilna, neracionalna mera? Najbrže zato, ker so tako regulacijo zahtevali demokratiški kolovodje. Nižje osebe pa naj potrpi in — molči. Medtem pa živimo ravno mi, nižje osebe težje in težje. Če pa gremo na trg ali v prodajalno, nas nihče ne vpraša, ali smo uradniki, poduradniki ali sluge; vsi plačujemo enako drago. Če pogledamo v sosednje države vidimo takoj, da tam pojmujejo razmerje med državnikiškim osebjem malo drugače. Tam imajo vsi enake doklade, le temeljna plača je različna (po službenih letih). To so tam seveda dosegle organizacije. Teh pa žalbog pri nas še nimamo. Vsaj takih ne, kakor bi morale biti. Zima je pred durmi, treba je drv, obleke itd., itd. Toda kako naj si danes revni poduradnik ali sluga te stvari nabavi? S čim? Ta, ta dinarska regulacija plač!...

Novi župan občine celjska okoličja soc. demokrat s. Hrastnik je v soboto prevzel posle. Na občinski hiši je visela poleg državne tudi rdeča zastava.

Kapitalistična surovost in nesramnost. (Dopis iz Celja.) Vojni trgovec, lastnik posestva Bežigrad, Ivo Čater, in trgovec lesa in poljskih pridelkov. Zaposluje 4 do 6 hilpcev ter 15 do 20 pomožnih delavcev. Ti delavci pa ne uživajo osornurnega delavnika, kakor bi jim po zakonu pripadali, temveč delajo dnevno po 11 do 14 ur. Hlapci pa delajo skoraj noč in dan ob slabih plačih in hrani. V sobi, kjer hlapci spijo, in njihove obleke so polne uši, ker se g. Čater ne briga za sanitarni obstavne predpise; on se briga samo za kapitalistične profite, odteganje in netočno izplačanje mesečnega zaslužka je pri tem gospodu na dnevnem redu. Dne 30. septembra t. l. je enumdelovodji (Platzmeister) 300 K odtegnil. Delovodja, ki je imel meseca avgusta 1921 2100 K plače, je dobil septembra 1800 K (torej v času, ko draginja raste vsled Čaterju podobnih ljudi. Delovodja je povedal, da manjka 300 K, a surovi Čater ga je iz pisarne pahnil ter kričal nad njim kakor nad živino takrat, ko je še pasel krave in pozneje kot hlapec vozil les na žago. Delovodja se je obrnil nato na organizacijo in svrho dosege svojih pravic. Organizacija je vložila takoj na »Inspekcijo dela« in okr. glav. Celje tozadevne ovadbe s prošnjo za nujno rešitev. Čater pa, zvita kapitalistična lisica, je vlek el oblasti za nos cel teden, ter se bahač okrog, da se dobro spozna, kako se napravi, da ni treba plačati nadur in ostale plače. Ko ga je komisar g. dr. Hacin klical telefonično, je pustil javiti, da je Čater na Dunaju in ima ključe od blagajno pri sebi. Komaj pet minut po tem, ko je zastopnik organizacije odšel iz pisarne okr. glavarstva, se je Čater Ivko peljal z avtomobilom mimo glavarstva ter se smejal, ko se je njegov trik posrežil. (Priče na razpolago.) V soboto, dne 8. oktobra 1921 je prišel g. Čater na glavarstvo na povabilo g. komisarja ter se skušal nekaj nalagati in delovodja začrnil, kakor hitro je pa slišal, da pride tajnik

Nogometni klub Svoboda je v Mariboru v prvenstveni tekmi proti »Mariboru« podlegel 0 : 5. »Maribor« je zelo lepo igral. Sodil je g. Nemeč.

Razširjenje mariborske bolnice. Zbor primarijev mariborske javne bolnice je poslal članom občinskega sveta okrožnico, v kateri naglašajo potrebo, da se prepusti Dijaški dom zdravstvenemu odseku za Slovenijo in svrho razširjenja mariborske javne bolnice. Zdravniški zbor izdeluje velikopotezen načrt za razširjenje bolnice. Proračun znaša okoli 50 milijonov kron.

Sejmski poročilo. Na svinjski sejnt due 10. X. 1921. se je pripeljalo 473 svinj in 5 koz. Cene so bile sledeče: 5—6 tednov stari komad 60—100 K; 7—8 tednov stari komad 16—200 K; 4 mesece stari komad 600—650 K; 6 mesecev stari komad 900—1000 K; 7—8 mesecev stari komad 1000—1200 K; 1 leto stari komad 2400—3000 K; 1 in pol leta stari komad 3000—3500 K; plemenske svinje živa teža 1 kg 28—32 K; pol pitane svinje živa teža 1 kg 24—26 K; koze komad od 250—300 K.

Projekcije električnega toka. Mestno elektriško podjetje obvešča tem potom vse p. n. odjemalce, da se v nedeljo dne 23. oktobra 1921. od 6. ure zjutraj do 10. ure dopolne prekine dobava toka.

Uspeh I. obrtne razstave v Mariboru. Razstavo je obiskalo od 8. do 25. septembra 1921. skupno 9757 oseb (vključno vabljene gostje pri otvoritvi, šole z prosto vstopnino, šole z vstopnino 50 para, dijakl z vstopnino 1 din. in korporacije z prosto vstopnino.) Prodalo se je na razstavi za nad 650.000 K raznih razstavljenih predmetov. Pojasnil in podatkov o razstavljenih predmetih se je dalo v celotnem času razstave 931 strankam. Pridržitelj (Slov. obrtno društvo) so dosegli brezdvomno velik moralčen uspeh, kateri da je povod in zagotovilo, da se v bodoče lahko take razstave ponavljajo. Za prihodnje leto je projektirana »Pokrajinska obrtna razstava« h kateri se pritegnejo tudi pomočniška in vajeniška dela, kar bo za naš obrtno — gospodarski razvoj gotovo velikega pomena. Za razstavljalce obrtnike se je razstava tudi gmotno zelo dobro obnesla, ker so skoraj vsi dobili večja ali manjša naročila. Na tej razstavi se je marsikatero obrtnika — razstavljalca občudovalo vsled zmnoženosti o katerih pred razstavo ni nihče kaj vedel. Zelimo le, da bi tudi vlada kazala nekaj več smisla za take prireditve in jih boljše in pametnejše podpirala.

Celje.

Novi župan občine celjska okoličja soc. demokrat s. Hrastnik je v soboto prevzel posle. Na občinski hiši je visela poleg državne tudi rdeča zastava.

Kapitalistična surovost in nesramnost. (Dopis iz Celja.) Vojni trgovec, lastnik posestva Bežigrad, Ivo Čater, in trgovec lesa in poljskih pridelkov. Zaposluje 4 do 6 hilpcev ter 15 do 20 pomožnih delavcev. Ti delavci pa ne uživajo osornurnega delavnika, kakor bi jim po zakonu pripadali, temveč delajo dnevno po 11 do 14 ur. Hlapci pa delajo skoraj noč in dan ob slabih plačih in hrani. V sobi, kjer hlapci spijo, in njihove obleke so polne uši, ker se g. Čater ne briga za sanitarni obstavne predpise; on se briga samo za kapitalistične profite, odteganje in netočno izplačanje mesečnega zaslužka je pri tem gospodu na dnevnem redu. Dne 30. septembra t. l. je enumdelovodji (Platzmeister) 300 K odtegnil. Delovodja, ki je imel meseca avgusta 1921 2100 K plače, je dobil septembra 1800 K (torej v času, ko draginja raste vsled Čaterju podobnih ljudi. Delovodja je povedal, da manjka 300 K, a surovi Čater ga je iz pisarne pahnil ter kričal nad njim kakor nad živino takrat, ko je še pasel krave in pozneje kot hlapec vozil les na žago. Delovodja se je obrnil nato na organizacijo in svrho dosege svojih pravic. Organizacija je vložila takoj na »Inspekcijo dela« in okr. glav. Celje tozadevne ovadbe s prošnjo za nujno rešitev. Čater pa, zvita kapitalistična lisica, je vlek el oblasti za nos cel teden, ter se bahač okrog, da se dobro spozna, kako se napravi, da ni treba plačati nadur in ostale plače. Ko ga je komisar g. dr. Hacin klical telefonično, je pustil javiti, da je Čater na Dunaju in ima ključe od blagajno pri sebi. Komaj pet minut po tem, ko je zastopnik organizacije odšel iz pisarne okr. glavarstva, se je Čater Ivko peljal z avtomobilom mimo glavarstva ter se smejal, ko se je njegov trik posrežil. (Priče na razpolago.) V soboto, dne 8. oktobra 1921 je prišel g. Čater na glavarstvo na povabilo g. komisarja ter se skušal nekaj nalagati in delovodja začrnil, kakor hitro je pa slišal, da pride tajnik

Leskovšek, lo je odkuril kakor blisk. Gospodu komisarju je obljubil, da prinese v nedeljo 9. t. m. denar. V nedeljo pa, je ta gospod zopet telefonično poročal, da nima nič denarja ter da je pri njem komisija (najbrže komisija za pregledanje dolgov, pasive) ali pa, da je ogledala neznošno stanje službojčega osebja in njih usi. (Zadnje bi bilo nadvse potrebno.) Ker glavarstvo ni moglo iztirjati plače, akoravno je imelo dobro voljo, se bo tožba Obrovnika Mihaela zoper Ceterja oddala obrtnemu sodišču. O zadevi bomo še poročali.

Ljudsko vseučilišče v Celju je privedilo 7 kino predavanj o »pogovici«. Teh predavanj se je udeležilo okoli 2400 ljudi. Za predavanja ljudskega vseučilišča vlada posebno med delavstvom veliko zanimanje in obiskujejo mnogi ta predavanja iz po več ur oddaljenih krajev. To je razveseljiv pojav.

Stanovanjski najemniki v Celju pozori! Glede neznošne stanovanjske krize in brutalnega postopanja hišnih posestnikov napram najemnikom se je v Celju ustanovila najemniška organizacija, katera ima namen zastopati najemnike in gledati, da olajša kolikor mogoče stanovanjsko budo. Uraduje se redno vsako sredo in petek od 5-7 ure zvečer v Delavskem tajnistvu, Vodnikova ul. 3. Vsi tisti, ki trpijo vsled omenjene stanovanjske krize, pristopajte v to organizacijo, ki je nepolitična. — Odbor.

Pisni.

Boj proti reakciji. Ptujsko delavstvo je takoj kakor hitro je zaznalo za nečleno skrajšanje delavskih pravic v socialni zakonodaji in poslabšanje obstoječega boln. nezg. zavarovalnega avst. zakona, ki ni bil ravno najmodernejši — sklicalo sestanke zaupnikov in ostalega delavstva potom svojih strokovnih organizacij. Na teh sestankih so sklenile vse organizacije resolucije, v kojih zahtevalo odločno, da se naj zaslži delavske zastopnike in teh predloge akceptira, predno se uveljavi nov socialni zavarovalni zakon. Pravdom pa se je izreklo delavstvo potom svojih zastopnikov proti cepitvi obstoječih zavarovalnih zavodov in drugih začasnih naprav. Na sestankih sklenjene resolucije so se poslate kraljevemu namestniku g. I. Hribarju in ministerstvu za socialno politiko, da se tako merodajno gospodo seznanji z delavskimi zahtevami. Na teh sestankih so se razširile tudi zanimive mahinacije, ki jih hočejo gotovi ljudje uveljaviti na račun delavstva, proti čemur pa se bomo odločno borili, ter vse te mahinacije preprečili.

Ptujski mesarji so veliki reveži, ker vedno tarnajo, da imajo velike izgube pri prodaji mesa. Če bi bilo res, kar oni trdijo, bi morali iti vsi do zadnjega na kano, tako pa vidimo, da si vsi kupijo ogromno denarja s fem, da prodajo meso po cenah, ki nikakor ne odgovarjajo dejanskim razmeram. Njim se sedanje cene sde pre-nizke, zato so pri magistratu vložili prošnjo, naj se jim dovoli zvišanje cen mesa. Radovedni smo, kaj bo na vlogi odgovoril gerent g. dr. Senčar. Upamo, da bo tudi mesarjem povedal tako kakor v drugih slučajih, namreč, da ni več — kompetent. A propos, kaj je s potrditvijo župana? Čas je, da se ta zadeva reši, da bo novemu občinskemu zastopstvu omogočeno delovanje. Sicer bo šlo v Iranže še to, kar bi se dalo rešiti.

O suši. Na zadnji semanji dan se je nekaj kmetov razgovorilo o suši in njenih posledicah. Neke kmet je trdil, da pozna vzrok dolgotrajne suše. Vsi navzoči so seveda postali silno radovedni in zahtevali, naj jim vzrok pojasni. Kmet je vstal izza mize ter zmagosno rekel: Sušo imamo zato, ker je samostojec g. Pucelj minister za kmetijstvo in — vode! Ta jo je pa dobro pogruntal.

Breg pri Ptuj. Kaj pa to pomeni? Občinsko sodišče za pobiranje draginje je določilo cene mesu, ki so tenke s cenami v Ptuj, radi česar se nihajo naši mesarji prav nič pritoževati, da se jim dela krivica. Naša občina meji z mestom, zato ne moremo razumeti, kako pridejo naši mesarji do tega, da prodajajo meso vedno par kron dražje od njih kolegov v Ptuj, ki tudi niso največji reveži. Da se ta neopravičena razlika odpravi, je občinsko sodišče določilo cene, ki odgovarjajo onim v Ptuj. Naši mesarji pa se bahajo, češ, da bodo kljub občinskemu sodišču prodajali meso kakor se jim bo zljubilo, ker, kakor samj trdijo, imajo opero pri »kompetentnih ljudih«. Tako je namreč mesar P. izjavil, da mu je neki poslanec (imre za danes zamočimo) rekel, da naj se le pri njem zglasti, če ga bo občinsko sodišče kaznovalo. Vprašamo gospoda poslance, ali je poslanec zato, da sabotira uredbe in zakone, ali zato, da zastopa ljudske koristi? Sino sicer davno uverjeni, da stranka, kateri gospod poslanec pripada, zastopa in bo vedno zastopala koristi veleznamerjev in drugih izkoriščevalcev revnega ljudstva, se moremo pa razumeti, kako pride poslanec do tega, da se ponuja za zagovornika ljudem, ki se pregrešilo proti zakonitim določbam občinskih sodišč za pobiranje draginje. Ako bi kaj takega naredil kak revni kmet ali pa delavec, bi bil takej proglašen za provratnega elementa. Ker pa pobija zakon poslanec stranke, ki je sinčajno državotvorna, katere zastopnik v vladi je sam podpisal uredbo o občinskih sodiščih, je stvar seveda v redu. Poskrbeli bomo, da bodo volilci, ki niso mesarji in velegruntarji izvedeli, kako zna omenjeni gospod poslanec zastopati njih koristi.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. V občinsko sodišče za pobiranje draginje so bili izvoljeni g. Fran Merljak, predstojnik beg. tabornišča, sodruga F. Cluha in V. Komavli iz Strnišča ter Forstnaršč in Gajser iz Sv. Lovrenca. Sodišče je pričelo poslovanje v četrtek 13. t. m.

Strnišče pri Ptuj. Proti poslabšanju bolniško neugodnega zavarovanja posebno pa zoper cepitev socialno zavarovalnih zavodov je strniško delavstvo na sestanku dne 7. t. m. sprejelo protestno resolucijo, kolo je podružnica lesnih delavcev poslala v pokrajinskemu namestniku Hribarju in g. ministru dr. Kukovcu.

Dopisi.

Zerkovel pri Mariboru. Cenjeni sodrug! Naznanjam Vam, da je pri nas zima obiskala demokrate in samostojneže, pa tudi komuniste. Zato so prišli k nam socialistom, da bi z njimi skupno gospodarili. Toda kdor hoče z nami gospodariti, mora obični rečevo sukajo. Niso jo hoteli, čeprav jih prav hudo zebe. Tako torej se pri nas v občini še ni ničesar spremenilo in do urejenega gospodarstva še sedaj ni prišlo. Kako tudi, ko pa zakona niče več ne spoštuje. Demokrati in samostojneži so namreč mislili tako napraviti kot jež z lisico. Lisica si je bila kot pridna gospodi-

nja za zimo pripravila stanovanje. Toda jež si ga ni mogel napraviti, tako da za je zima prisilila, da je prišel k listci prosit za stan. Lisica, dobrodušna, mu je dovolila pod pogojem, ako bo mirno počival! Jež ji je to obljubil. Ponoči pa je začel lisico bosti s svojimi iglami. Lisica se je sicer pritožila, toda jež se za to ni zmenil. Začel je puščati še tak smrad, da je morala lisica bežati iz luknje. In tako bi sedaj radi tudi demokrati in samostojneži z nami socialisti napravili. Toda ne bo šlo, gospodje!

Svoboda v Št. Lovrencu na Pohorju je pretoklo nedeljo privedla lepo uspelo veselico z igro »Zvestoba«, spisano od Et. Kristana, Tamburaši in pevec mariborske Svobode so keli obilo priznanja. S. Sianovec je v govoru pokazal na velikomen kulturnih organizacij. Vsi prostori Novakove gostilne so bili prenapolnjeni. Dokaz za velike zanimanje in veliki pomen Svobode na Pohorju! Le krabro zapreji! Več ob priliki.

Čeršak. Vzemite od mene berača iz Čeršaka par besed, da svet izve, kak narodnjak da je naš župan Reiter. Glejte, povedi so že nemške napise na občinskih tablah odstranili, v Čeršaku ob Selnici ob Muri še ne. Pa kaj govornik! Alfabeta Reiter! Saj ne zna pisati! In ali občina Čeršak nima zavednika mož, da bi jih postavila na krmilo? Od zadnjih občinskih volitev pri nas vse epi. General Zebot z Reiterjem vred predpsov ne smeta, čeprav toliko vplivata po pravici. — Eden iz Čeršaka.

Čeršak. Sprejmite tudi od mene hrabroca nekaj besed, ki sem jih prevzel na nekem štrnu na Sladkem vrtu. In sicer: Dne 6. VII. 21. je bil izlet k Mariji Srečni. Otrok šolarjev je bilo obino število. Vodil jih je kaplan od Št. Ilje v Slov. Goricah in spremljeval učiteljev in učiteljice Solze veselja so mi tekle po lici, ko sem videl ta lepi izlet. Požrtvovalnost gospodov je v teh primerih res hvaljevredna, ki se pa daleč razlikuje od one šentilskega župnika, ki dela vse po receptu: Da le jaz imam, ti pa bodi kakor hočeš; te bom že potroštal z nebosi. Socialna misel bo ostala v srcih otrok in roditeljev dalj časa, pa ne takšna, kot jo ima šentiljski župnik.

Gospodarstvo.

— Tržne cene v Mariboru, veljavne od 15. dalje: govedina I, zadnji del 24 K, sredaj 22, II, zadnji 20, srednji 18, III, po 16 K; telečina I, 18, II, 16 K, jetra 16, pljuča 16 K; prašičje meso 22, svinja 16, pljuča 12, jetra 16, obisti 20—25 K, glava 24 K kg; kote goveje kg 22—26 K, konjske komed 500—600 K; slanina sveža 42 do 49 K; prekajena 50 K; mast 80—82 K; prekajeno meso 46—52, kostrunovo meso 16—20, konjsko meso 10—12; piščance 80—40, kokoš 80—80, raca 80—80, gos 80 do 120 K; ribe: krapi 20—25, belice 12, ščurke 25—30, raki 1—2, ušad 80—100, proso 9, koruzna 10.80, ajda 8, žol 12 do 15, leča 14; moka št. 0 18, št. 1 17, št. 2 16, št. 6 14, moka, (srepren) 16—20, otrobi 6—7, koruzna moka 11, ajdova 16—19, kruh beli 50 dkg 8, črni 6.50, žemlja 5 dkg 1, seno 650—700, slama 350—400, zelje glava 6—10 K, čebula 10, krompir 4 krone.

— V zaščito naše železne industrije. Zastopniki železne industrije z Jesenic in Celja so predložili ministru trgovine in industrije dr. Spahu spomenico v zaščito naše železne industrije. Zaprošili so tudi za g. dr. Kukovca. Predlagali so uvedbo obrambnega uvoznega carinskega tarifa proti inozemski konkurenci.

— Zamenjava starih avstro-ogrskih novčanic v Dalmaciji se začne te dni. Zamenjava se izvede po sledečem ključu: do 100:000 dinarjev v razmerju 1 : 4; nad stotisoč dinarjev 1 : 6. Državo bo ta način zamenjave stal 70 milijonov dinarjev. Za tretjo ceno ta relacija ne bo veljala, ker so Italijani nakupili tam ogromne množine viltihotapljenih avstro-ogrskih novčanec.

— Novi avstrijski 1000 kronski bankovci. Z Dmaja poročajo, da izda 18. okt. avstrijska vlada nove tisočkronske bankovce, ki bodo na eni strani povsem identični z dosedanjimi, dočim bodo na drugi strani tisk in barva in risbe različne. Stari tisočkronski bankovci ostanejo še nadalje v prometu.

— Uspeh investicijskega državnega posojila. V Sloveniji je bilo vsega skupaj podpisane tega posojila 34,328.050 dinarjev. V Bosni in Hercegovini skupno 28 milijonov 579.000 dinarjev. — Za Slovenijo je vsekakor lep uspeh.

— Cene žitu v Bački. Pšenica se kupuje po 1083—1110, rž 880—925, ječmen za krmo 930, oves 200, koruza (nova) 700, moka mlarca 1540. Cene rastejo dan na dan. Popraševanje je veliko.

— Ribolovsko pogodbo z Italijo belgrajska vlada ni potrdila. — Vendar enkrat žurnalistični uspeh...

— Čehoslovaške železnice bodo elektrificirali. V ta namen zgradijo veliko vodno centralo ob Labi, kjer bodo upotrebovali najnovejši tip izzv. Kaplanovih turbin, ki so se zelo dobro obnesle.

— Povsod ista pasja logika izvoznikarstva. »Česko Slovo« piše, da bodo domači izvozniki povzeli cene za premog, ker ne morejo »trpeti škode« radi zmanjšane kurza nemške marke. Mi pa menimo, da bi prav nič ne škodovalo, če bi gospoda izvoznikarstva, tam ali tu vseeno, le utrpela kako škodo, še bolj bi bilo, da bi tako gospodo, ki vidi le sebe in svoj dobiček za kratak čas malce pozapri ob suhem kruhu in vodi, da bi malo spoznala, kako približno žive danes milijoni revnih odjemalcev, po njeni zaslugi in po zaslugi nje nikdar dovolj polne mošnje.

— Kruh le na izkaznice prodajajo v zadnjem času zopet v Pragi, pri čemer se vrši stroga kontrola. Pa pravijo, da je Čehoslovaška ena najbogatšjih dežel! Radi par najbogatšjih krvosotov — morda. Značilno je, kako se vse meščanske države trudijo s strogo kontrolo, kadar jo je treba izvrševati nad nepremožnim konzumentom, toda do danes smo malokdaj slišali, da bi kaka meščanska država izvrševala kontrolo nad bogatimi šeparji. Niti najmanjše ne.

Po svetu.

— Ljudi brez strohe je na Nemškem preko enega milijona. V samem Berlinu jih štejejo krog 100 tisoč. Treba je pa pripomniti, da se Nemčija veliko bolj kot vse druge države briga za zgradbo novih stanovanjskih hiš. Kako slabo mora biti v tem oziru torej drugod!

— Linda Malnati, znana italijanska socialistinja, je te dni umrla. Pokojna družica je bila ena izmed najenergičnejših in najdelavnejših žena, kar se jih je kdaj priključilo socialističnemu gibanju, da bi vršile prosvetljuječo delo zlasti med svojim spolom. V prejšnjih časih so jo buržoazne oblasti radi njene vnete agitacije za stranko zelo preganjale, v zadnjem času se je posebno bavila z vzgojo proletarskih otrok. Po razkolu lankega leta je ostala v stranki, kjer je uživala veliko spoštovanje.

— Nov »Titanic«. Veliki sovjetski parnik »Ilja«, ki je poleg drugega prevažal tudi 2000 ton živil, je v Belem morju zadel ob ledeno goro in se potopil. Samo posadka se je rešila.

— Atentat na Trockega. Poročajo, da je v hipu, ko je privozil osebni vlak, ki pelje na progi Koclatin - Kijev, na postajo Teterov, bil izvršen Trockega dimamitni atentat, ki je uničil kakih 30 oseb. Atentatorji so potem streljali na poštike, jih kakih 15 ubili in oropali. Atentat so nameravali izvršiti na Trockega, ki bi se bil moral ob istem času pripeljati s posebnim vlakom, kateri je pa radi strahda izostal. To poročajo iz Varšave.

— Orjaška reža. V Londonu je te dni etvorjena razstava raznovrstnih rež. Med vsemi vzbuja posebno sanzacijo velika reža, ki jo je vzneoval neki vrtinar Samuel Mac Gredy in ki meri čez 20 cm v globino. Barve te reže, ki je dobila ime Lord Lambourne, se spreminjajo med skarlato rdečico in barve starega zlata. To je prvi trumni rožni kulturo.

— Žrjev na parniku »Rovau«, s katerim smo zadnji poročali, da je dvakrat zadel ob druga parnika in se potopil, je 36.

— Nev velikanski meet zgradijo v New Yorku čez reko Hudson, ki bo potemu mesto vezal z državo New Jersey. Most bo stal 100 milijonov dolarjev (25 milijard naših kron!) in bo 6 km 450 m dolg. Menda ne manj konkurence so sklenili v San Francisku, da zgrade sličan most, ki bo stal še več kot 100 milijonov.

— Draginja v Londonu. Dne 1. oktobra t. l. so bili stroški za življenje za 110% višji, kot meseca julija 1914, dočim so bili 1. septembra še za 120% višji.

Slavosmu občinstvu naznanjam, da se pripravim, da sem prevzel in prenevil

FOTO-ATELJE

v Mariboru, Prilopanska ulica št. 39.

Bavil se bom z najmodernejšo plastično portretno fotografijo. Cene primerne. Aut. Blažičič, fotograf.

Velika zaloga! Cenik sestonji

Trgovina z pohištvom

Karl Preis, Maribor

Stolni trg (Domplata)

Najboljša in najcenejša priložnost za nakup

pohištva

za delavce in železnikarje.

Solidna postrežba! Nizke cene!

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov

za domačo vporabo kakor tudi za industrijska podjetja

in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo vporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ulica 19.

Dva čevljarska pomočnika

za novo delo se takoj sprejmeta.

Plača po dogovoru.

Jos. Prečeren, Šiška-Ljubljana, Celovška cesta 82.

Kompletno mizarško orodje

s stručnico in omaro za orodje, dobro ohranjeno, prodaja: Trgovina z železnino Fr. Francesch-a nasl. Rupert Jeglitsch, Maribor, Gosposka ulica 11.

==== **Trgovina z železnino** ====

FR. FRANCESCH-A NASL. RUPERT JEGLITSCH

==== **Maribor, Gosposka ulica 11** ====

priloga svoji bogato zaloga kakor: večerne sesalke, vodnjaki in njih vi sestavni deli, plinovodne in vodovodne armature, spajalni kositer, rezno orodje, okovi za gradbe in pohištvo, žične vrvi, žične mreže, spojke za jermena, Staufferjeve pušice za maščobo, poljsko in vitno orodje, hišno in kuhinjsko orodje, nogometne žoge in sesalke, priprave za ribolov itd.

Zahvala.

Vsem, ki so spremili mojega očeta

Franca Saletela,

zidarja pri steklarni,

k zadnjemu počitku, se prisrčno zahvaljujem. Posebno se zahvaljujem zagorskim steklarjem, vodstvu steklarne ter rudarski godbi.

Franc Saletel, steklar v Hrastniku.

Pridobivajte naročnike!

Naslednje tvrdke toplo priporočamo čitateljem ...

== Obrtna naznanila! ==

Naslednje tvrdke toplo priporočamo čitateljem ...

KROJAČI

Prva produktivna zadruga krojačev

Maribor, Ruška cesta št. 5

priloga obleke za moške in ženske po zmernih cenah in dobre kakovosti.

ČEVLJARJI

I. mariborska produktivna zadruga čevljarskih izdelkov

Maribor, Orožnova ulica št. 4.

PEKARNE

Prva mariborska delavska

PEKARNA

v Mariboru.

GOSTILNE, OBEDOVALNICE

== **Gostilna** ==

„Ljudski dom“

Maribor, Ruška cesta 7

priloga

izborna kuhinja in pijačo.

Tiskovine

raznih vrst

izdeluje po nizkih cenah

„Ljudska tiskarna“

== **Maribor.** ==

BARVE, LAKI, KEMIKALIJE

„INDUSTRIJA“

Barve, laki in kemično-tehnični izdelki

Maribor, Mejska cesta št. 12.

SPEDICIJA

F. & A. UHER

spedicija in carinsko posredovanje

Maribor, Slovenska ulica št. 8.

Telefon 344. ————— Telefon 344.